Przesyłka opłacona gotówką 40%.

Цана асобнага нумару 15 гр.

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЭТА

№ 4 | Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: Вільня, Людвісарская 8—8. | Вільня, 26-га ліпеня 1933 г. | Выходзіць два разы ў месяц. | Год I.

Цана абвестак паводле умовы. | Прыймо інтарэсантаў ў рэдакцыі штодзень ад 9-й да 4-й гадзіны. | Цана падпіскі з дастаўкай поштай: у месяц—25 гр. у 3 » —70 » у ½ года—1.30 у 1 год —2.50

„Беларуская Газэта“—тры разы ў месяц.

Наша газэта пачала сваё існаваньне ў нязвычайна цяжкіх матэрыяльных варунках. Першыя нумары яе мы змаглі выдаць толькі дзякуючы ахвярнасьці паасобных адзінак з нашага грамадзянства, а перадусім самога рэдактара інж. А. Карповіча. Аднак ужо першыя дні пасьля выхаду ў сьвет "Бел. Газэты" паказалі, што мы трапілі на добрую глебу, глебу, якая становіцца ўжо сяньня падставай існаваньня нашага органу. Шырокія масы беларускага народу адгукнуліся на наш заклік, падтрымалі нашу ініцыятыву, прызнаючы „Белар. Газ.“ за сваю газэту. Сьветлымі і надзвычай вымоўнымі сьведкамі гэтага зьяўляюцца ўсе тыя дзесяткі і сотні лістоў і пачтовак, у якіх наш сярмяжны люд вітае сваю родную газэту, прысылаючы масава падпісную плату і даючы гэтым зразумець наколькі высокая ступень сьведамасьці і ахвярнасьці разьвіта ў гушчах нашага працоўнага народу.

Але рэдкасьць выхаду нашае газэты кожнаму ляжала на сэрцы. Кожын адчуваў, што яна мусіць выходзіць часьцей, каб хутчэй даносіць да сялянскага кутка вестку і слова праўды. Мы амаль у кожным лісьце, у кожным пачтовым пераказе знаходзім просьбу аб тым, каб „Бел. Газэта“ выходзіла прынамсі 4 разы ў месяц.

Сяньня, ідучы на спатканьне сялянска-работніцкай гушчы і маючы яе матэрыяльнае і духовае падтрыманьне, мы пераходзім да выпуску нашае газэты **тры разы ў месяц.** Рашаемся на гэты крок з моцным пераканаңьнем, што ўсё шчырае беларускае грамадзянства спаткае яго з гарачай сымпатыяй і захопленьнем, распачаўшы **зараз-жа** энэргічную акцыю па зьбіраньні падпіскі і новых падпішчыкаў. «Беларуская Газэта» —«тры разы ў месяц!»— вось лёзунг, які мусіць загучэць па ўсей нашай краіне. Навокала яго трэба згрупаваць найшырэйшыя пласты сялян і рабочых. Трэба давясьці справу да таго, каб »Бел. Газэта« мела тысячы і дзесяткі тысяч падпішчыкаў, але **ніводнага дармовага.** Усе па грошу — і «Бел. Газэта» не толькі жыве, але і разьвіваецца. Далейшае разьвіцьцё нашага органу залежыць і будзе залежаць ад таго, ці хоча гэтага народ, ці не. Супольную справу давайце рабіць разам. За яе ў першую чаргу павінны ўзяцца нашы маладыя інтэлігенты і поўінтэлігенты, усе тыя, каму залежыць, каб мець **сваю газэту.**

Безадкладна да працы! Мы чакаем падтрыманьня.

Міхась Явар.

Паклон чалавечаму страданьню.

Не прад бажніцамі, дзе сьветлыя праменьні
Агнёў бязьлічных тых гарэць і зіхацець,
Ня там, браты, о не! — я кленчу на калені
Ня там, дзе аўтары у золаце блішчаць. —
Ня там, дзе бліск багацьця вабіць многіх вока,
Ня там, дзе золата і срэбра чуцен звон —
Я чалавечаму ўсяму страданьню, мукам,
Крывавым сьлёзам іх сягоньня шлю паклон!

Туды, да хаткаў тых і шэранькіх, і цёмных,
Туды, адкуль ляцiць і крык, і плач, і стогн;
Жабрацтва дзе й нуда, да тых вялікіх бедных,
Да тых пакрыўджаных я шлю гэты паклон!

Да тых, што зямлю матку потам паліваюць,
Што кормяць хлебам сьвет ўжо шмат мільёнаў дзён,
А самі часта так бяз хлеба галадаюць,
З якіх сьмяюцца ўсе,—да тых я шлю паклон!

Да тых, што пры станках, да чорных рук мазольных,
Багацьце што куюць, ўсе цуды новых дзён,
Да твараў жоўтых тых, да вуснаў іх бязкроўных,
Сямье вялікай той!—я сяньня шлю паклон!

Да ўсіх, якія век працуюць і страдаюць,
Якім нясе спакой магільны вечны сон...
Якія бяз пары сьвет белы пакідаюць,
Да мучаньнікаў тых, я шлю гэты паклон!

Я мучаньнікам тым, якім ў страданьнях вечных
За волю мілую пяе кайданаў звон...
Я скатаваным усім... я ценям іх — магілам.
Касьцям струхлеўшым іх—я шлю гэты паклон!!!

14 IV. 32 г.

Падымаюць галаву...

... „Ня мала ёсьць правадыроў,
Якія любяць люд працоўны
За тое толькі, бязумоўна,
Што любяць яго кроў“.

Крапіва.

Загаманілі, застагналі, заенчылі. Заварушыліся, як чэрві ў непагоду. Паднялі нябывалы гармідар навокала кепскае долі Беларускага Народу. Паліліся рэкі кракадзілавых сьлёз з вачэй „народных правадыроў“. Адна кампанія плача сабе, а другая галосіць па-своему. Усе забілі трывогу. Шукаюць ратунку.

Падымае галаву і жывы нябошчык — Беларускі Нацыянальны Камітэт, узначалены такімі прыяцелямі нашага народу, як Ярэміч, Багдановіч, Пазьняк. На сваім агульным надзвычайным сходзе дня 5-га ліпеня г.г. Бел. Нацыянальны Камітэт прыняў рад шумных рэзалюцыяў, рэзалюцыяў, якія далучаюцца да агульнага хадэцка-санацыйнага хору і якія ў масах беларускага народу маюць стварыць уражаньне, што Бел. Нац. Камітэт зьяўляецца яго нацыянальнай галавой, ёсьць той арганізацыяй, якая вядзе праўдзівую барацьбу за здзейсьненьне нашых народных ідэалаў.

І запраўды. На першы погляд рэзалюцыі гэтыя выглядаюць даволі радыкальна, ад іх нават нясе рэволюцыйным душком. Тут мы знаходзім і дамаганьне зямлі для беззямельных і малазямельных, і барацьбу супроць польскіх і расейскіх абшарнікаў і асаднікаў, і змаганьне з паланізацыяй беларускага насельніцтва. Аднак пры бліжэйшым разглядзе пастулятаў Нацыянальнага Камітэту на нас адразу вее знаёмы смурод беларускай хадэцыі, смурод, які зараз-жа дае зразумець, што акцыя Нацыянальнага Камітэту зьяўляецца другой стараной акцыі хрысьціянскай дэмакрацыі. Тут мы спатыкаем перадусім дамаганьне камітэту „рэалізацыі закону польскай канстытуцыі і міжнародных забавязаньняў“, трэбаваньне праўдзенья зямельнай рэформы, а ў першую чаргу камасацыі сельскай гаспадаркі, беларускіх пропаведзяў у царкве і касьцёле, павароту ксяндзоў-беларусаў на беларускія парафіі і т. д. і т. п. І ў канцы Нац. Камітэт „заклікае ўсё ўсе дамае беларускае грамадзянства і ўсе беларускія арганізацыі стварыць супольны фронт у гэтых дамаганьнях“.

Чым выклікана гэтае раптоўнае ажыўленьне працы Нацыянальнага Камітэту?

Падзеі, што адбываюцца сяньня ў нашай краіне і якія знаходзяць найбольш яскравае выражэньне ў шпаркай перастаноўцы грамадзкіх сіл, у безпераліпынным адыходзе асноўных слаёў беларускага народу з-пад сьцягу Луцкевічаўшчыны і хадэцыі, у пераходзе яго да дзейнай нацыянальна-адраджэнскай працы — змушаюць т. зв. народных правадыроў хапацца за новыя дошкі ратунку сябе і сваіх уплываў. Выступленьне міжнародных Розэнбэргаў і іх пляны стварэньня беларуска - украінскай дзяржавы выклікае у «бацькоў» нашага адраджэньня сьлінкі на губах, змушае іх паднясць галаву і выглядаць для сябе спрагненага «кавалка». Адсюль гэты крык, адсюль гэты стогн, адсюль гэтыя старыя песьні на новы лад. Адсюль той факт, што на арэну актыўнай дзейнальнасьці выступаюць тыя самыя людзі, пад новай, больш шумнай, больш захопліваючай фірмай — Беларускага Нацыянальнага Камітэту. Адсюль больш спрытнае падшываньне іх пад настрой бядніцкае масы, адсюль гэтае завастрэньне радыкальна-рэволюцыйнай фразэолёзіі.

Паглыбленьне на грунце эканамічна-палітычных труднасьцяў усіх балячак нашага заходня-беларускага жыцьця, пачынаючы ад пытаньня роднае школы і асьветы наагул і кончыўшы на зямельным голадзе—вось агульная падкладка зьмены мэлёдыі хадэцка-санацыйных правадыроў, вось дзе аснова іх крыку аб зямлі для беззямельных, аб роднай школе і асьвеце, аб барацьбе з полёнізацыяй, аб поўным самаўрадзе на беларускіх землях і т. д. Сваім крыкам яны стараюцца заглушыць магутны голас мільённага сярмяжнага люду, сваім стогнам і плачам стаўпы Нацыянальнага Камітэту намагаюцца прадставіць сябе, як мучанікаў за справу беларускага народу, каб такім чынам, налажыўшы на сябе каптан правадыроў у адпаведны мамэнт скруціць карк гэтаму-ж народу. Гісторыя папярэдніх гадоў беларускага нацыянальна-вызваленчага руху зьяўляецца найлепшым паказьнікам гэтага. Заможныя слаі кожнага несамастойнага народу ў сваёй канкурэнцыйнай барацьбе з уладаючымі клясамі пануючага народу заўсёды адзываюцца да „нізоў“ толькі таму, што хочуць выкарыстаць іх для сваіх клясавых інтарэсаў, для барацьбы не за інтарэсы тых-жа «нізоў», але выключна за свае ўласныя. Для асягненьня належнага пасьпеху яны паслугоўваюцца самымі радыкальнымі, самымі блізкімі народу фразамі, як бацькаўшчына, родная школа, зямля для беззямельных і малазямельных і т. д.

Выступленьне Бел. Нац. Камітэту ёсьць новай спробай ратаваньня ўплываў хрысьціянскай дэмакрацыі, новым актам, скірованым супроць праўдзівай нацыянальна-адраджэнскай працы. Выступленьне Нац. Камітэту аблічана на ўцягненьне ў свае сеці несьвядомага і маласьвядомага элемэнту, на падняцьце свайго аўторытэту ў гушчах беларускага народу.

Аднак паміма усіх высілкаў, паміма надзвычайнага спрыту народ наш настолькі ўжо празрэў, што, як кажа Крапіва

„Каб сонца засланіць — вушэй асьліных мала“.

Прыпамінаем нашым паважаным падпішчыкам, што ўсім, хто ня прыслаў падпіснай платы, змушаны будзем спыніць высылку „Беларуск. Газэты“

Адміністрацыя.

За патрэбы дня.

Надыйшла пара касьбы і сенажаці. Надыйшоў гарачы час, час мужыцкага поту і крыві. Час бесперапыннай працы ад цямна да цямна пад пякучымі праменьнямі бязьлітаснага сонца на кіслым малаце і картопліне. Цяжкія варункі жыцьця на вёсцы. Цэлую весну зацiскаў селянін папругу, чакаючы новага хлеба. Ня было заробкаў, ня было грошай. Лебяда, крапіва, старая бульбіна—вось прадукты, якія сталіся штодзеннай стравай вясковай беднаты, каторая складае аграмадную большасьць насельніцтва Зах. Беларусі. Але старою стала крапіва і лебяда, вышла бульба, скарынкі хлеба даўно ўжо няма на паліцы. Голад цісьне зглелага селяніна. Да абшарніка або багатага мужыка ідзе ён, скідае шапку і просіць: „Паночку, або Яначку, пазыч — адраблю... зараблю аддам“. Літуецца багацей, робіць „ласку“, гаворачы: „Што-ж з табой парадзіш. Як небудзь пагодзімся. Аджынеш пару дзён за ласку, а як намалаціш — аддасі“.

З задаваленьнем і горкім нараканьнем ідзе селянін дахаты, дзе яго чакаюць галодныя або паўгалодныя дзеці і жонка, якія спадзяюцца кавалкам пазычанага хлеба адвясці дух.

...А потым адработак. Гарачая праца ад сонца да сонца выцягвае жылы, якімі зацiскаюцца не свае, а чужыя тоўстыя снапы жыта, пшаніцы, аўса. Крыніцаю ліецца пот да чужых сьвірнаў. За злот або і паўзалатоўкі цэлы дзень селянін і селянка напружваюць свае мускулы, гнуць сьпіну. Нічога ня зробіш — думае бядак. Нас шмат, а працы мала. Голад ня цётка. Трэба хоць колькі, абы зарабіць. Так разважае часта наш селянін, будучы прыціснуты цяжкімі жыцьцёвымі абставінамі. Ён і не заўважае навет, што выхад з гэтага, здавалася-б бязвыхаднага стану, ёсьць. Яго даўно ўжо знайшлі рабочыя ў горадзе, яго знайшлі сяляне нашага братняга украінскага і польскага нзроду, арганізуючыся на абарону сваіх людзкіх правоў, за належныя варункі працы, за вышэйшую заработную плату. Беларускі селянін-сэзоннік, беларускі батрак павінны ўзяць для сябе прыклад і супольнымі сіламі бараніцца перад нялюдзкім вызыскам, як шляхам кепскіх варункаў працы, так і шляхам пазычак натураю.

Зварачаемся да ўсіх, хто працуе ў абшарнікаў і вясковых багачоў прысылаць нам, хоць у складчыну, весткі аб варунках Вашай працы і платы, аб абходжаньні з Вамі і г. д. Будзем шчыра ўдзячны. *Рэдакцыя.*

Нашае жыцьцё.

Вільня.

Падатак у натуры. Даведваемся з газэт, што падатковыя ўлады маюць распачаць прыём ад сялянства падатковых залегласьцяў у натуры, як збожжа і інш. сельска-гаспадарчыя прадукты. Падатак у натуры будзе аддавацца т. зв. фундушу працы.

Выйгралі. Гэтымі днямі закончылася забастоўка рабочых цагельні Буха (каля Вільні), якія атрымалі 25 грашовую падвышку ад кожных 1000 вырабленых цэгел.

6072 безработных. Паводле апошніх даных лік безработных у Вільні выносіць 6072 асобы. У параўнаньні з папярэднім тыднем безрабоцьце зьменшылася на 26 асоб.

Забастоўкі. Рабочыя, занятыя пры пабудове дарогі Вільня—Кабыльнікі забаставалі. Яны трэбуюць выплаты грошаў за прошлыя месяцы.

Ліда. У трох цагельнях каля Ліды рабочыя абвяілі забастоўку, дамагаючыся падвышэньня платы. Перагаворы ў інспэктара працы ні да чаго ні прывялі.

+ 16 кілёмэтраў ад Ліды каля Лідска-Маладэчанскай чыгункі забаставалі 50 рабочых каменяломаў, якія змагаюцца за падвышку платы на 1 злот ад кубічнага мэтра.

Лідзкі.

Беласток.

Работніцкія забурэньні. Пат падае, што дня 10 г. м. у беластоцкім ваяводзтве, на грунце зацяжнай забастоўкі тэкстыльных рабочых выбухлі паважныя забурэньні. Асаблівай вострасьці яны набралі ў Пяшчаніках і Супрасьлі. У гэтым апошнім адбылася сутычка паміж дэмонструючымі рабочымі і паліцыяй. У выніку—2 рабочых забіта і некалькі ранена. Таксама ранена некалькі паліцыянтаў.

Мы ня хочам вайны!

(Беласток).

Трэба прыпомніць. Трэба прачытаць голыя цыфры і перад нашымі вачыма паўстаўне ўвесь жах вынікаў апошняй сусьветнай вайны. Нядаўна адзін з нямецкіх журналаў „Das Neue Volk“ зьмясьціў надзвычай цікаўную і вымоўную статыстыку сусьветнай вайны. Галоўныя пункты яе зводзяцца да наступнага:

Сусьветная вайна трывала 4 гады, 3 месяцы і 10 дзён. У апошніх днях вайны пад зброяй стаяла 30 мільёнаў людзей. На працягу ўсяе вайны было пакліканa ў войска каля 60 мільёнаў асоб.

Ахвяраю вайны ўпала (разам з тымі, што загінулі) менш-больш 11 мільёнаў людзей, г. зн. штомінуты падала 4 — 5 асоб. (Штодня больш 6 тысяч).

Голад паглынуў у часе сусьветняе вайны каля 7 мільёнаў ахвяр.

Раненых налічваецца каля 20 мільенаў чал.

Кошты гэтае вайны выносілі 18.6 мільярдаў даляраў. Такім чынам забойства аднога чалавека каштавала 15.365 даляраў.

Запраўды жудасныя цыфры.

Мы ня хочам вайны! *К. Бельскі.*

Да жыцьця дзікуноў.

(Сьвіслач).

Па гаспадарскаму разважаньню здаецца так, калі хто шчыра працуе ў сваёй гаспадарцы, дык яго гаспадарка з дня на дзень павінна пашырацца і ён потым, як быццам павінен жыць добра ў дастатку, бо-ж кожын на гэта працаваў. На справе маем зусім іначай. . Усё ідзе наадварот. Працавалі нашы дзяды, бацькі працавалі і мы аж млеем ад працы і ўсёроўна заціскаем жываты цясьней ад галадухі. Мы не багацеем, а бяднеем з кожным днём і тыднем. Дзякаваць Богу, ужо вярнуліся да жыцьця дзікуноў. Абуваемся ў лыкавыя пасталы, заместа газы палім лучыну, запалкі замяніла крэсіла і губка. Цукер—забыліся які мае смак. Адным словам зрабілі нячуваную эканомію. Праўда, ксёндз Станкевіч нам у сваей „Крыніцы“ прапануе рабіць яе і на далей, прапануюць заціскаць жываты, зьціскаць зубы і маўчаць. Гэта па іхняму навучыцца жыць. Не, мы так ня можам...

Мы хочам ведаць куды дзелася, куды дзяваецца наша праца і тое, што вырабляем. Нашы дзяды і бацькі не маглі гэтага бачыць, бо іх вочы былі зацягнуты туманам абману рознымі „Крыніцамі“. Мы павінны змыць гэты туман з нашых вачэй жывою вадою — добраю кніжкаю, газэтаю, а гэтаю газэтаю ёсьць наша «Беларуская Газэта». Давайце дзяліцца праз яе сваімі думкамі, ісьці наперад адною дарогаю, да аднае мэты.

Сьвіслацкі.

Што нам трэба.

(Сьвіслач).

Надыйшла рабочая пара... Больш чым калісяньня над кожным селянінам і работнікам, як той крук круціцца голад. Многа ёсьць сярод нас, якія пад страхам гэтага слова згодны аддаць свае рукі — працаваць на любых умовах, абы ўгадзіць, абы мець працу. Тыя, хто гэтую працу даюць, сьмяюцца ў вус... Рады, што селянін і работнік варожа глядзіць адзін на аднаго і працуюць ад сонца да сонца за адну залатоўку, а то і менш.

Ня сварка нам патрэбна, а дагутаранасьць і змаганьне за лепшыя ўмовы працы, за падвышэньне заробку.

Гэтага можна дамагчыся калі толькі гуртам, як адзін, возьмемся за справу. *С.*

Заклікаю!

(В. Міхнавічы, Косаўскага пав.),

Жыхары нашай вёскі штонядзелі, а нават кожын прысьвятак з захапленьнем „рэжуць“ у лото. Цалюткі дзянёк напралёт сядзяць, сохнуць і дымяцца, як тыя сялядцы ў табачным дыме.

Кастусь Баравы.

Падаткі.

Кожын беларус ведае добра, якую частку свайго скромнага даходу змушаны ён аддаць дзяржаве і ўсялякім камунальным і самаўрадавым установам у форме featureнага роду падаткаў. Але ня кожны беларус, нават, часам, і даволі сьведамы, здае сабе справу з таго, колькі ўвесь наш край, г. зн. уся Заходняя Беларусь, плаціць падаткаў, як гэта адбіваецца на яе гаспадарчым палажэньні і агулам на ўсім жыцьці нашага краю.

Вось гэтым пытаньнем маем намер тут заняцца. Вельмі шкадуем, што ня маем да гэтага поўнай магчымасьці, г. зн. не распараджаемся афіцыяльнымі ўрадавымі данымі адносна ўсіх падаткаў, таму мы змушаны задаволіцца разглядам *толькі беспасярэдніх падаткаў.* Аднак гэты, напалавіну поўны, малюнак, усё-ж такі вельмі і вельмі павучальны, а пры нашай убогасьці публіцыстыкі і нават вельмі пажаданы.

Даходнасьць гаспадаркі Зах. Беларусі.

Падаткі ня вымерываюцца наўгад ці на вока.

За падставу вымеру падаткаў служыць прыблізнае аблічэньне даходаў усіх тых, якія маюць іх плаціць. Аблічаючы даходы кожнага плацельшчыка, мы, дадаўшы іх, атрымаем агульны даход пэўнай катэгорыі (як земляробы, таргоўцы і г. д.), а складаючы і гэта будзем мець даход усей гаспадаркі данага краю, напр. Зах. Беларусі.

Якая-ж даходнасьць гаспадаркі нашага краю?

На пытаньне гэтае даюць адказ аблічэньні Скарбовых Палат, ахопліваючых Віленскае, Наваградзкае, Беластоцкае і Палескае ваяв., г. зн. абшар, у якім (з пэўнымі адлічэньнямі) месьціцца і Зах. Беларусь. Як і ўсякія іншыя даныя, на такім прадмеце,як аблічэньне даходаў яны—зразумела—вельмі нясьцiслыя і прыблізныя. Вынікае гэта, папершае, з таго, што агулам цяжка ў лічбах устанавіць даходы шматлікіх плацельшчыкаў падаткаў. Асабліва адносіцца гэта да земляробаў, дзе амаль зусім не вядзецца ніякага разрахунку. А па-другое, даходы гэтыя будуць у пэўнай меры перабольшаныя з увагі на тое, што скарбовыя ўлады ў гэтым зацікаўлены. Ня гледзячы, аднак, на падобныя нясьцісьласьці, лічбы пададзеныя Скарбовымі Паламі можна браць для разважаньня. бо яны даюць усё-ж такі поўны абраз запраўднасьці *).

Прыступаючы да разгляду даходу з розных галін гаспадаркі З. Б., мы пачнём ад земляробства з увагі на тое, што наш край — гэта край земляробскі і земляробству ў нас належыць адна з першых роляў у гаспадарчым жыцьці.

У статыстыцы даходы земляробства падзелены на 2 катэгорыі: даходы ад гаспадарак да 60 ha і даходы ад гаспадарак вышэй 60 ha. Да першай катэгорыі, як маем права дагадывацца, належаць усе гаспадаркі малазямельных, сярэдніх і багатых сялян, а да другой — усе абшарніцкія маёнткі.

І так, даходы ў гаспадарках (да 60 ha) выносілі:

ў 1928 г. — — — —	65.220.000 зл.
„ 1929 г. — — — —	63.822.000 „
„ 1930 г. — — — —	39.218.000 „
„ 1931 г. — — — —	24.523.000 „

Таблічка гэтая вельмі павучальная. Яе проста варта завучыць напамяць. Пачынаючы з 1928 г. (а можа раней, даных аднак ня маем), даход з сялянскіх гаспадарак бязупынна падае. З 1929 г., г. зн. ад пачатку крызісу капіталістычнай гаспадаркі спадак гэты набірае гвалтоўнага тэмпа і даходзіць у 1930 годзе амаль да паловы вялічыны з прошлага году, каб у 1931 г. спасьці да амаль 1/3 1928 году. Калі прыняць 1928 г. за 100, дык стан гэты будзе з'ілюстраваны так:

1928 год — — —	100
1929 „ — — —	97,8
1930 „ — — —	60,1
1931 „ — — —	37,6

1932 год ня прынёс палепшаньня сытуацыі беларускай вёскі, ня робіць гэтага і 1933 год. А значыцца даход сялянскіх гаспадарак у далейшым зьмяншаўся, даходзячы часта густа да поў- і галоднага існаваньня. Аб гэтым можна ня толькі пераканацца навочна, пабываўшы на вёсцы, але і даволі было-б сыстэматычнае чытаньне такіх газэт, як «Kurjer Wileński» і «Słowo».

Зьмяншаюцца стала, але ў куды меншай ступені даходы з буйнай абшарніцкай гаспадаркі. Даход з гэтых гаспадарак выносіў:

ў 1928 г. — — — —	47.434.000 зл.
„ 1929 г. — — — —	46.651.000 зл.
„ 1930 г. — — — —	43.237.000 зл.
„ 1931 г. — — — —	29.666.000 зл.

У паноў абшарнікаў, як-бы гэта яны не крычалі ў сваім «Słowie» няма гвалтоўнага тэмпа, няма руіны, але павольнае абніжэньне даходаў. Калі ўзяць ізноў 1928 г., як мерку, дык спадак гэты выглядае прыблізна так:

1928 год — — —	100
1929 год — — —	98
1930 год — — —	91
1931 год — — —	63

Як бачым, значнае заламаньне маем толькі ў 1931 г. і то яно куды меншае, як у дробных сялянскіх гаспадарках.

Як-бы не выглядала гэта дзіўным, аднак усе іншыя даходовыя пазыцыі паказваюць узрост даходу. І так, даходы ад прамысловасьці і гандлю (тут мы маем магчымасьць даць значна ранейшыя даты) стала йдуць угару:

у 1926 г. — — — —	76.230.000 зл.
„ 1927 „ — — — —	105.585.000 „
„ 1928 „ — — — —	125.368.000 „
„ 1929 „ — — — —	149.624.000 „
„ 1930 „ — — — —	155.339.000 „
„ 1931 „ — — — —	143.626.000 „

*) Усе лічбовыя даныя, калі іначай не зазначана, узяты намі з „Sprawozdania o sytuacji gospodarczej okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie за 1929, 1930 і 1931 г. г.

Аднym словам, фармальны клюб лацістаў у поўным сэнсе гэтага слова. А культурная праца заміраe. Што-раз радзей і радзей вядзецца гутарка аб газэціне, аб кніжцы, аб сваёй школе. Гібіцца агульная зацікаўленасьць да грамадзкага жыцьця. Характэрна, што нават найбольш актыўныя людзі ў прошлай працы на напыняльна-вызваленчай ніве пераходзяць сяньня ў „актыўныя“ сябры „клюбу лото“.

Запраўды прыкры і пануры жаль, жаль сумны агортвае душу, гледзячы на такія праявы. Заклікаю Вас, сябры, пакінем гэтую брудную, нікому непатрэбную работу. Возьмемся лепей за беларуска-вызваленчую працу, за распашырэньне культуры і навукі шляхам закладаньня нашых арганізацыяў, як Т. Б. Ш., коопэратыўных аддзелаў „Сяўбы“, груп самаадукацыі і г. д.

Пара апамятацца!

Га. Ст.

Цягнуць.

(Крывічы, Вялейскага пав.).

Калісьці яшчэ ў 1931 годзе, калі нашае сялянства ў выніку «расьцвету» крызісу страшэнна обяднела, знайшліся людзі, якія захацелі нас ратаваць. Людзьмі гэтымі быў перадусім «Rolnik» з Вялейкі, які агаласіў, што будзе на ст. Крывічы па добрых цэнах купляць сьвіней. Сяляне зарадаваліся. Само шчасьце ў рукі лезе — не адзін з нас падумаў.

На вызначаны дзень пазвозілі сьвіней з усей ваколіцы. Купцы прынясьлі вагу і давай важыць. А вага дык вага... старая і папсаваная. На ёй нават гной важыць абідна, а ня то, што сьвіней. Але купцы нас запэўнілі, што на гэта ня трэба зьвяртаць увагі. Яны ўсёроўна будуць пры прадажы пераважваць і заплацяць нам так, як належыць. Выбралі лепшых на паўвагона і досыць. Худых ня нада. А пасьля сказалі: «грошы за тры дні». Мы сабе падумалі — хай будзе, што зробіш. Пэўна ня скруцяць.

Праз пяць дзён кіроўнік прывёз грошы, і заплаціў па 10 зл. за пуд, у той час, як на рынку пуд каштаваў 14 злот. З часам усё забываецца. Забыліся і пра гэта.

Ажно вось у 33 годзе даручаюць нам „наказы платнічэ“ за тых мерцьвякоў сьвіней. Заплаці шэсьць з паловай злотых „штамплёвых“ ад сьвіньні праданай, Бог ведае калі.

Гэта, браты, помач.

Да чытачоў „Белар. Газэты“.

(М. Барановічы).

Паважаныя чытачы „Бел. Газэты“! Я вельмі ўсьцешыўся, атрымаўшы „Беларускую Газэту“. Адгукнуліся з розных куткоў чытачы—лічу сваім абавязкам падаць і мой голас. Відаць мы жывём — не памерлі. Мы верым у свой народ, у сваю будучыню, у сваю духовую сілу. Нашым абавязкам ёсьць падтрымаць роднае слова, распаўсюджваць ў-ва ўсе цёмныя куткі. Трэба аб'яднаца, згуртавацца! Прэч гарэлка, далоў цемра! Будзьжа праваднікам нашага праўдзівага шляху родная „Беларуская Газэта“. Мы ўсе з табою, мы знаёмы з правадырамі рознага гатунаў, пачынаючы ад Паўлюкевіча і канчаючы на Акінчыцах-Луцкевічах. Народ іх добра пазнаў. Няма і ня

Гэты сталы ўзрост з нязначным заламаньнем у 1931 г. можа яшчэ лепей прадставіць наступная таблічка:

1926 год	— — —	100
1927 год	— — —	128
1928 год	— — —	138
1929 год	— — —	147
1930 год	— — —	151
1931 год	— — —	145

Узрост даходаў натуем і ў іншых пазыцыях. І так даход выносіў:

	ад будынкаў:	ад вольн. праф.:
у 1926 г.	— 17.447.000 зл.	— 8.097.000 зл.
„ 1927 г.	— 21.372.000 зл.	— 10.459.000 зл.
„ 1928 г.	— 27.605.000 зл.	— 12.262.000 зл.
„ 1929 г.	— 34.517.000 зл.	— 16.322.000 зл.
„ 1930 г.	— 36.216.000 зл.	— 17.865.000 зл.
„ 1931 г.	— 42.780.000 зл.	— 19.524.000 зл.

Працэнтнае выражэньне дае такі абраз:

	ад будынкаў:	ад вольн. праф.:
1926 г.	— — 100	— — — — 100
1927 г.	— — 118	— — — — 122
1928 г.	— — 137	— — — — 134
1929 г.	— — 150	— — — — 152
1930 г.	— — 152	— — — — 155
1931 г.	— — 159	— — — — 158

Як відно, даходы дамаўласьнікаў, дахтароў, адвакатаў і інш. ня думаюць пакуль што зьніжацца ня гледзячы на крызіс і убоства люднасьці, якую яны „абслугоўваюць“. Такі-ж малюнак маем і ў іншых, менш значных, пазыцыях, як даходы ад тант'ем (удзел у прадпрыемствах), з капіталаў, рэнт і інш. Аднак і ім доўга не прыхадзілася цешыцца. Ня маем пад рукою адпаведных лічб, але можна вычуць з нагляданьня навакольнага жыцьця, што райскае жыцьцё таксама канчаецца, што ня можна жыць бяз канца на чужой бядзе...

(Далей будзе).

Ты узьляці!

Ты ўзьляці у гару, мая думка!
Дам табе я шырокі палёт
А палёт будзе к волі прагулка
Ад вялікіх, жыцьцёвых клапот.
Ты ўзьляці, па-над чорныя хмары,
Што ад веку зацьмілі мой край!
І ў асьвечаным сонцам абшары
Усё пачуцьце з душы ты аддай.
Можа зьверне хто-небудзь увагу,
Што жыцьця ў нас крыніца бурліць;
Супакоіць аб роўнасьці смагу
Схоча ў цемры яшчэ асьвяціць.
Асьвяціць, ратаваць ад прымусу,
Запаліць новых сілаў агні,
І аб волі усей Беларусі
Аб'вясьціць усю кулю зямлі.

Паўлюк Сошко.

будзе ім мейсца сярод нас. Той толькі наш правадыр, хто разам з намі, хто разумее нашы патрэбы, наша сялянскае і работніцкае жыцьцё. Чытайма-ж усе нашу „Беларускую Газэту“, бо яна сяньня наш дарагі госьць. Заклікаю ўсіх сьвядомых беларусаў чытаць, аб'ядноўца і распаўсюджваць у-ва ўсе куткі, дзе толькі ёсьць беларускі народ „Беларускую Газэту“.

Міхалко Кравец.

Закладайма свае арганізацыі.

(Навагрудчына).

Па нашых вёсках пашырана польская гаспадарчая арганізацыя пад назовам „Kółka Rolnicze“. Што з сябе яна прадстаўляе—большасьць нашых вяскоўцаў добра ведае. Прыяжджаюць, робяць даклады ў польскай мове. Нашыя дзядзькі, слухаючы, доўга ківаюць галовамі, потым пакруцяць папяросы, накладуць у люлькі самасейкі, зробяць цэлае неба ў хаце, нарэшце, плюнуўшы, разыходзяцца дамоў, гамонячы:

„Хай яны паноў навучаць, як гадаваць „чырвоную расу“ бо паны пазычак многа маюць, а нашы пярэстыя і так малака дадуць, абы было чым карміць“.

Каб мы мелі свае гаспадарчыя альбо культурна-асьветныя ўстановы, тады лягчэй было-б залажыць спажывецкую каапэратыву, праз якую можна было-б прадаваць гаспадарчыя вырабы, купляць фабрычныя. Меньш было-б пасярэднікаў паміж вытворцам і спажыўцом. Усе тыя грошы што ідуць у кішэні прыватнага гандляра асталіся-б у сваёй каапэратыве, за якія можна зрабіць многа чаго карыснага, збудаваць народны дом, утрымліваць бібліотэчку-чытальню, а пры іх інструктарову спэцыялістаў, якія-б вучылі, як трэба гаспадарыць па нашаму і як гэтага дасягнуць.

Наша зямляробская гаспадарка мала чым розьніцца ад гаспадаркі прадзядаў. Мы вырабляем мала і дорага, прадаём танна. Сучасны бяднейшы, а нават і сярэдні гаспадар не зарабіўшы жыць ня мае на чым, зарабіць у сваю чаргу няма дзе. Мы жывём адною бульбаю. Хлеб на стале бывае ў сьвята і то з бульбы і буракоў падмешаны для паху мукою. Каб спажываць малако, яйка ці сала, дык і ўспаміну няма, ўсё прадаецца на грошы, бо няма за што купіць солі, газы, мыла, лапці. Так мы жывём, а нам хадзкі з Крыніцы пішуць: „вучэцеся жыць, рабеце эканомію“, проста сьмяюцца над намі.

Найгоршаю нашаю балячкаю зьяўляецца адсутнасьць школы ў роднай мове.

У нас пануе застрашаючая няпісьменнасьць. Ёсьць такія выпадкі калі дзіця за некалькі гадоў навукі расьпісацца палюдзку ня ўмее, а каб напісаць якое прашэньне ці ліст, дык і мовы быць ня можа. Дзіця скончыўшы школу ніколі ня гляне ў кніжку.

Дык да працы браты! Закладайма свае культурна-асьветныя і гаспадарчыя арганізацыі, бо ў грамадзе сіла. Арганізацыя вялікі чалавек. Чаго ня зможа адзін, тое лёгка зробіць грамада.

Бараць бiт.

Хачу быць!

Я вельмі хачу быць вашым карэспандэнтам, супрацоўнікам, але прашу дапамагчы мне ў пярасылцы маіх карэспандэнцыяў, бо я голы, як турэцкі сьвяты, ня маю граша за душою, і ня маю дзе зарабіць.

Дапамажэце!

З паважаньнем — *Барацьбіт.*

Галіта вёскі.

(Вёска Зялёнкі, Лынтупскай в., Сьвенцянскага п.).

У нашай вёсцы, таксама як і ўсюды, ахапіла ўсіх гаспадароў поўная галіта, толькі адных болей, другіх меней. Да апошніх часоў яшчэ было папалам з бядой: то прадукты земляробскія былі даражэйшыя, то папяроўка йшла ў ход. Кожын гаспадар мог прадаць з асьміну жыта і са дзьве асьміны бульбы, або які мэтр папяроўкі і гэтым аплаціць падаткі ці пакрыць свае аграрічныя расходы. А гэты год, то мусі ёсьць годам найцяжэйшым: цэны зямляплодаў да таго аб-

Міхась Явар.

Смерць маладога поэты.

Што адцьвіло—цьвісьці ня будзе...
М. Явар.

У вёсцы Мірэвічы, Лунінскай гміны, Горадзенскага павету, у суботу 24 чэрвеня г. г. пакончыў самагубствам на 29 годзе жыцьця малады беларускі паэт Міхась Явар (Карась). Сядзячы на сваім улюбленым, у часе адпачынку, мейсцы, на высокім беразе Нёмна, пад старой цяністай грушай, ён, скончыўшы верш „Апошняя песьня“, дзе разьвітваўся з дарагім сваім Нёмнам — стрэлам з рэвальвэру хацеў раптам адабраць сабе жыцьцё. Сястра паэты, якая сачыла пэўны час за ім, пачуўшы яго голас: „Бывай і будзь шчасьліва“, кінулася ад свае хаты да яго, дзякуючы чаму рука самагубцы нэрвова дрыгнула, скіроўваючы стрэл ніжэй сэрца.

Сканаў паэт 27 чэрвеня ў Горадні, куды быў дастаўлены з м. Скідэля аўтам.

Папа́, які прыходзіў тры разы перад сьмерцью, ён ня прыняў.

Прычына сьмерці — цяжкія жыцьцёвыя абставіны, сухоты і пэўная подлая істота, якой не павінна быць мейсца паміж чэснымі людзьмі, імя якой зьмясьціць тут, было-б задужа гонару апошняй з апошніх.

Пахаваны на вясковых могілках, супроць волі нябошчыка, які абабраў сабе мейсца пад грушай на беразе вечна каханага, роднага Нёмну, на хвалях, на грудзёх якога ён (быў па прафэсьі рыбак) складаў свае песьні.

Сьпі змагар за шчасьце лепшых дзён! За слабы ты быў дасягнуць перамогі, хай на тым грунце, дзе ты кідаў семя агнясьцету, ўзыдуць сільнейшыя, бадзёрнейшыя, з нэрвамі сталёвымі і з голасам падобным грому, дапяюць тваю нескончаную песьню!

Сьпі верны сын працоўнага народу — зямелька табе пухам...

М. Васілёк.

нізіліся, што ўвесь ураджай нада прадаць, каб якколечы аплаціць падаткі. А сабе што аставіць? —Кій і торбу?—Ня выйграеш. Бо што-ж жабрак ад жабрака выпрасіць? Дык няма дзіва, што людзі бядуюць: кожны апынуўся ў бязвыхадным палажэньні, як і Антон Сурвілла ў Белевічах.

Мо' калі і дачакаем лепшага, але гора цяпнем.

А. Ж.

Ня чураймася!

(в. Асінаўка, Вялейскага павету).

У в. Асінаўцы было ладжана беларускае прадстаўленьне. Артыстамі былі, як звычайна, вясковыя хлапцы і дзяўчаты, ў тым ліку і дзьве б. вучаніцы беларускай гімназіі з в. Сьвінкі — Гэлька і Марыля Тумашы. Вось-жа, калі ўжо мелася быць прадстаўленьне—артыстка Гэлька не пайшла адыгрываць свае ролі, не падаўшы паважных прычынаў. Бязумоўна, гэта не магло разладзіць нашага прадстаўленьня, але ў значнай меры утрудніла яго. Увесь народ з абурэньнем аднёсся да паступку Гэлькі.

Дык браты, беларусы! Ня чураймася свайго нацыянальнага жыцьця, свае мовы, свае культуры. Павядзём сталую, хоць цяжкую, працу для дабра народу!

Г. Сулюк.

Наша па нашаму.

— Не, Язэп, ты мне голаву ня круці! Давай прачытаем яшчэ раз. Чытаюць: „аншлюс,... рэакцыйна-консэрватыўны...шавінізм... інсцэнізаваныя... радыкалізм... цывілізатары...

— Ну, далібог, не разумею... Адсячы мне галаву — ўсёраўно не разумею — кляўся Апанас. Рэшта сядзелі, слухалі, спусьціўшы галовы ўніз.

— Дык я вам кажу—старанна прабаваў вытлумачыць малады хлапец — што гэтыя словы ня супроць нас... Але-ж... бачыце... ведаеце — аншлюс гэта значыць супроць Гітлера, як гару сплеч зваліўшы, выпаліў ён...

— Тады хай так і напішуць...

— Што вы кажаце так, так, там людзі вучоныя... Язык у іх навучны і таму яны інакш ня могуць, а вы хочаце прымусіць пісаць па нашаму, па простаму. Мы да іх павінны прыстасавацца, абурана закончыў Язэп

— Ты, Язэп, сабе як хочаш... прынараўлівайся, а мы больш ня можам. Наша газэта павінна быць нашай і ў мове.

— Напішам хлопцы ліст да радакцыі!

— Напішам!! Падняўшы галовы адказалі разам

— Напішам па нашаму.

І яны прыступілі...

— „Паважаная радакцыя нашай газэты! Мы ня супраць таго, што Вы вучоныя, але за нашы грошы, пра нас і для нас, калі ласка, пішэце па нашаму, як мы гутарым, бяз „аншлюсаў“. Не разумеем мы іх.

З пашанаю Ваўкавыскія чытачы.

Што пішуць?

Заціраюць рукі...

Расейскія эміграанты захоплены трактатам чатырох дзяржаў. Іх парыскі орган „Возрождение“ вітае яго вось такімі словамі“.

„Для расейскіх нацыянальных колаў, заціКаўленых перадусім у вызваленьні Расеі ад чырвонага ярма важны не пасьпехі або няўдачы тых або іншых эўрапейскіх дзеячоў: *рымскі трактат прыбліжае Эўропу да заміранньня*, якое зьяўляецца асноўнай прадпасылкай перамогі над камуністычнай небясьпекай і таму мы вітаем трактат чатырох“.

Тэорыя і практыка.

Труднасьці, што перажывае сяньня міжнародная эканамічная канфэрэнцыя у Лёндане, якая мела выратаваць чалавецтва ад гаспадарчага няладу выклікаюць у прэсе галасы злой крытыкі, разачараваньня і неспакою. У „Газ. Польскай“ з дня 1-га ліпеня зьмешчаны артыкул аб „лёнданскім фільме“, дзе разглядаецца *тэорэтычная* адналітасьць і *практычны* разлад на гаспадарчай канфэрэнцыі. Паводле слоў газэты ўсе згодны ў тым, што

„Няма *надпрадукцыі*. Людзі маглі-б зьесьці і зужыць усё, што прадукуецца на сьвеце. Існуе *падкансумцыя* (недаспажываньне), спавадованая зьменшэньнем набыўчай здольнасьці. Існуе дыспрапорцыя (нясумернасьць) паміж цэнамі і коштамі прадукцыі. Ёсьць, агульнае хістаньне грашовага мэханізму. Існуюць міжнародныя даўгі, каторых ня можна заплаціць золатам і якіх вярыцелі ня хочуць прыймаць таварамі. Ёсьць убогасьць сярод багацтва, ёсьць запасы, якія паляць або кідаюць у мора, ёсьць безработныя капіталы і дзесяткі мільёнаў рук, пазбаўленых працы. Існуе агульная нэўрастэнія, страх перад заўтрашнім днём, параліж цэнтраў сусьветнае гаспадаркі“.

Кожын дэлегат згаджаецца, што так ёсьць, што гаспадарчае жыцьцё большасьці дзяржаў сьвету апынулася ў сьляпым завулку. Але, як толькі паўстае пытаньне аб спосабе выхаду—адналітасьць лопае. Кожын цягне ў сваю старану, як у басьні Крылова.

„Адны ня хочуць стабілізацыі, бо гэта не арпавядае іх цяперашнім інтарэсам, другія жадаюць аграніччэньня прадукцыі з тых самых прычынаў, іншыя зноў стасуюць падвойную меру у рэстрыкцыях і контынгентах“.

„Голад на Палесьсі“.

У „Газ. Варшаўскай“ з дня 24 чэрвеня г. г. знаходзім зацемку пад вышэйшым загалоўкам.

Палеская люднасьць — піша „Г. В.“ — жывучая на балотах і марных пяхках, церпіць страшную бяду. Застой у экспл'атацыі лясоў адабраў ад Паляшукоў іх адзіную крыніцу заробкаў. На вёсках пануе голад, людзі жывуць крапівой і зельлем. Па бульбу выжабраваную або праданую ідуць часам за некалькі дзесяткаў кілямэтраў. Толькі нячувана мізэрныя запатрабаваньні і вымаганьні паляшукоў прычыняюцца да таго, што яны неяк даюць сабе раду“.

А. Бор.

Навіны

Польшча

Працэс цэнтралеву.

Варшаўскі Апэляцыйны Суд гэтымі днямі на нова разглядаў справу Г. Лібэрмана і іншых, абвінавачаных у тым, што яны мелі імкнуліся да заменьы сілаю існуючага дзяржаўнага ладу. Суд пасьля некалькідзённага разгляду пастанавіў зацьвердзіць прыгавар Акружнага Суду з тым, што даную абвінавачаным кару вастрогу, заступаючую дом папраўы, замяніць на кару вастрогу з пазбаўленьнем правоў у адносінах да абвінавачаных — Вітаса, Багінскага, Лібэрмана, Барліцкага і Керніка на 3 гады — у адносінах да рэшты—на 5 гадоў.

Арышты ў Поалей-Сыоне.

Нядаўна ў варшаўскай арганізацыі Поалей-Сыон адбыліся масавыя рэвізіі і арышты. Арыштованы між іншым вядомы радны Варшавы др. Л. Лерман і 35 членаў арганізацыі. Прычына рэвізіяў і арышту ёсьць, нібы, камуністычная дзейнасьць гэтай жыдоўскай арганізацыі.

Разьвязаньне самаўрадаў.

Дня 11 ліпеня г.г. распараджэньнем міністра ўнутраных спраў разьвязаны гарадзкія рады ў Лодзі, Паб'яніцах і Тамашове. Кіраўнікамі ўсёмнены гарадоў сталі вызначаныя ўрадам камісары.

Масавыя рэдукцыі ў Круолеўскай Гуце.

Управа варштатаў Круолеўскай Гуты вымаўляе з днём 29 г. м. працу ўсім працуючым там рабочым у ліку 1150.

130 тысяч тон гутнічых вырабаў для СССР.

На падставе заключаных умоваў Саветы закупілі ў Польшчы з даставаю ў гэтым годзе каля 130 тысяч тон гутнічых вырабаў, а іменна: вальцованага жалеза, чыгуначных шын, і шляхотнай сталі. Закупы адбыліся на крэдытных варунках.

Заграніца

Гішпанія прызнае СССР.

Газэты падаюць, што ў бліжэйшым часе Гішпанія мае прызнаць Савецкі Саюз. Для вядзеньня перагавораў савецкі ўрад выслаў у Гішпанію свайго прадстаўніка Астроўскага, які павінен 18. VII. прыехаць у Мадрыд.

Польска-савецкі банк.

У хуткім часе мае быць заложаны ў Варшаве польска-савецкі банк, мэтай якога ёсьць фінансаваньне гандлёвых транзакцыяў з Саветамі. Прадстаўнікі цяжкай прамысловасьці пастанавілі прычыніцца да рэалізацыі паўстаньня банку.

Моцныя, як ніколі.

З „Dzien. Wil.“ даведваемся, што аўстрыйскі міністар бясьпечнасьці на сходзе Гаймвэры заявіў аб тым, што нямецкая камуністычная партыя ніколі яшчэ ня была такой моцнай, як зараз. Яна мае шырокі, разгалінены тайны апарат. Весткі гэтыя знаходзяць пацьверджаньне ў паведамленьнях з усіх пунктаў самой Нямеччыны аб узможаньні камуністычнай працы, якая абыймае ня толькі ўсе буйныя прамысловыя асяродзьдзі, але і пункты прыграніччыя. Спрытна працуюць тайныя друкарні.

Знайшлі Маттэрна.

Вядомы амэрыканскі лётнік Маттэрн у часе пералёту над поўначчу Савецкага Саюзу ў кірунку Аляскі пацярпеў катастрофу. З увагі на дэфэкт матору Маттэрн змушаны быў зрабіць пасадку ў тундры 100 км ад вёскі Анадзір. Пасьля гэтага амэрыканскі лётнік змушаны быў вандраваць на працягу 15 дзён, шукаючы жывога людзкага мейсца, бо ляцець далей ня мог з прычыны паважнага сапсуцьця апарату ў часе пасадкі. Усе спробы амэрыканскіх лётнікаў знайсьці Маттэрна не далі ніякіх рэзультатаў. І толькі пасьля жмудных высілкаў савецкім рыбакам удалося выкрыць мейсца катастрофы Маттэрна і выратаваць яго ад галоднай і халоднай сьмерці. Пасьля направы самалёту Маттэрн мае замер ляцець далей.

Чыстка ў камуністычнай партыі.

Гэтымі месяцамі ў камуністычнай партыі Савецкага Саюзу праводзіцца чыстка, скірованая да ачышчэньня партыйных шэрэгаў ад непажаданага і шкоднага элемэнту.

Прыезд К. Радка ў Польшчу.

У сярэдніх чыслах гэтага месяца прыяжджаў у Польшчу вядомы публіцыст, галоўны рэдактар маскоўскай урадавай газэты „Известия“ — К. Радэк. Візыта К. Радка была адказам на прыезд у Маскву генэральнага рэдактара „Газэты Польскай“ — Медзінскага ў маі г. г. К. Радэк адведаў галоўнейшыя цэнтры адміністрацыйнага і гаспадарчага жыцьця Польшчы, заяжджаючы таксама да свае маткі, каторая жыве ў Тарнове.

Лёнданская канфэрэнцыя на пярэдадні сьмерці.

Як ні стараюцца, як ні садзяцца, якія мэлёдыі ні заводзяць, а да толку дайсьці ня могуць. Ужо другі месяц таргуюцца, другі месяц сыплюцца прапазыцыі за прапазыцыямі, а супольнага пункту няма. Натварылася дзясяткі камісіяў і падкамісіяў, высунута цэлы шэраг розных супярэчных праектаў. Апошнімі днямі палажэньне дайшло да таго, што ўся міжнародная прэса крычыць аб паважнай небясьпецы аканчальнага развалу лёнданскай канфэрэнцыі. Так вядзецца барацьба з крызісам.

Вялікі палітычны працэс у Румыніі.

У Бухарэшце распачаўся вялікі палітычны працэс у справе крываваых забурэньняў, якія адбыліся 16 і 17 лютага г. г. У часе гэтых забурэньняў рабочыя чыгуначных варштатаў давалі чынны адпор уладам, апанаваўшы прадпрыемствы ў ваколіцах Бухарэсту.

Лік абвінавачаных выносіць 108 асоб. Паводле вестак суд мае працягнуцца 4 тыдні. На справу будзе пакліканa 405 сьведкаў.

Амэрыка — СССР.

Газэты падаюць, што паміж Амэрыкай і СССР усё цясьней і цясьней навязваюцца гаспадарчыя стасункі. У хуткім часе маюць быць дакананы вялізарныя гандлёвыя транзакцыі (абмен) паміж абедзьвімі дзяржавамі. Фінансавыя кругі Амэрыкі разважаюць праект продажы Саветам мільёна бэль бавоўны для перапрацоўкі ў савецкіх фабрыках, што ў значнай меры прытупіла-б амэрыканскі крызіс у гэтай галіне. Апрача таго амэрыканская гаспадарчыя колы носяцца з замерам фінансаваньня экспорту паўфабрыкатаў у Саветы для перапробкі іх на савецкіх фабрыках.

Не патрабуюць дапамогі.

„Газ. Польска“ з 18. VII. г. г. падае, што нямецкія калгасы (калектыўныя гаспадаркі) у СССР прынялі цэлы шэраг рэзалюцыяў, у каторых сьцьвярджаюць, што кампанія „помачы“, якая вядзецца ў Нямеччыне на карысьць нямецкіх калгасаў у Савецкай Расеі, нібы церпячых з прычыны голаду, зьяўляецца правакацыйнай антысавецкай кампаніяй, таму што нямецкія калгасы не патрабуюць помачы, а наадварот самы могуць дапамагчы безработным у Нямеччыне і гатовы заапекавацца дзяцьмі безработных немцаў.

Прылёт савецкіх аэропляпаў у Варшаву.

Гэтымі днямі ў Варшаву прыбылі два савецкія лётнікі. Прылёт гэты ёсьць рэвізытай польскаму лётніцтву, якога прадстаўнікі ў сваім часе пералталі праз сав. тэрыторыю і былі вітаны ў Саветах з усей сэрдэчнасьцю.

23 ліпеня сав. госьці адляцелі дадому.

З БССР

Эйнштэйн ганаровым сябром Белар. Акадэміі Навук.

Выдатны вучоны сусьветнай славы, матэматык, праф. Эйнштэйн выбраны нядаўна ганаровым сябрам Бел. Акадэміі Навук у Менску. Праф. Эйнштэйн на паведамленьне аб выбары адказаў, што ён яго прыймае з вялікай радасьцю.

Вялікі Беларуска-Расейскі Слоўнік.

Інстытут Усходніх Навук пры Бел. Акадэміі Навук у Менску нядаўна скончыў падгатаваўчую працу да выданьня вялізарнага падрабязнага двохтамавага беларуска-расейскага слоўніка, які будзе зьмяшчаць каля 100 тысяч слоў. Слоўнік адданы ўжо ў друк і мае выйсьці ў сьвет яшчэ ў гэтым годзе.

Бел. Акадэмія Навук возьме ўдзел у Міжнароднай выстаўцы фотографікі ў Кракаве.

Нядаўна генэральны консул Польшчы ўручыў запросіны Беларускай Акадэміі Навук на прыняцьце ўдзелу ў Міжнароднай Выстаўцы Фотографікі, якая мае адбыцца ад 17 жніўня да 17 верасьня ў Палацу Прыгожага Мастацтва ў Кракаве. Прэзыдыюм Б. А. Н. запросіны прыняў і зьвярнуўся з заклікам да Белдзяржкіна, Б. Д. В., а таксама да студэнскай лябараторыі і тэатраў— прыняць удзел у гэтай выстаўцы.

Усе вышэйпрыведзеныя весткі падаем за „Шляхам Моладзі“ (№ 6 з г. г.).

У БССР 32 вышэйшых навуковых устаноў.

„Летапіс ТБШ“ № 1 падае: „У канцы 1932 г. Савецкая Беларусь налічвала 32 вышэйшых навуковых устаноў. Найважнейшыя з іх: Акадэмія Навук, Дзяржаўны Унівэрсытэт, Вышэйшы Пэдагогічны Інстытут, Вышэйшая Сельска Гаспадарчая Школа. Інстытуты: Хімічна-Тэхнолёгічны, Плянова-Эканамічны, Леса-Тэхнічны, Вэтэрынарны, Энэргэтычны, Тарфяны, Палітасьветны, Будаўнічы, Аутадарожны, Мэханічна-Будаўнічы, Водна-Мелёрацыйны, Садова-Агародны і інш. У Менску адчыняецца Бел. Дзяржаўная Кансэрваторыя“.

Адказы рэдакцыі.

У. Т. За пажаданьні і ўвагі Вашы шчыра дзякуем. Карэспандэнцыю выкарыстаем. Вершу зьмясьціць ня можам Ён добры, але ў ім неправідловая думка, што да прычынаў вайны. Апрача таго нецэнзурны. Пішыце больш. Вы маеце здольнасьць. Газэту высылаем.

Аутару „Пара і прачніся“. Верш Ваш да друку не надаецца з увагі на слабасьць яго формы. Ня радзім пісаць вершаў. Чакаем ад Вас карэспандэнцыяў.

Карэспандэнту з в. Тупічан. Карэспандэнцыя Ваша добрая. Выкарыстаем. Пішыце як найкарацей і выразьней

М. Кравец. Часткова карыстаем. Пішыце ляпей аб цікавых жыцьцёвых фактах у Вашай ваколіцы.

Га. Ст. Карыстаем. Чакаем далейшых карэспандэнцыяў. Старайцеся пісаць карапей.

П. Сошко. У вас ёсьць здольнасьць. Пішыце больш. Будзем зьмяшчаць. Напішыце што-небудзь прозаю. З часам прышлём Вам ліст з падрабязнай ацэнкай Вашай творчасьці.

Х. Нейдзюк Друкаў назад прынцыпова не варочаем. Аднак кожын можа атрымаць яго ізноў, калі прышле нам марку на перасылку. Нас вельмі дзівіць, што у Вас пошта ня хоча прыняць грошай для нашае газэты. Гэта хіба непаразуменьне. Напішыце аб гэтым дакладна. Газэта высылаем.

Атрыманы грошы. ад Валюша Я., Петрушэняка М., Гавора А.,—па 50 гр., ад Лушчыка М., Баўтруковіча К., Латыша І., Дудкі Д., Хартановіча І., Карпуця Д., Шунькі М., Дуньца В., Аксэльрода В., Лашкі І.—па 70 гр., ад Захаркевіча Е.—80 гр., ад Казла І.—90 гр., ад Томна Ш., Кнігі М., Грышкевіча К., Хацяновіча М., Сака. В., Бубна А., Харэньскага М., Лагана А., Бел. Інст. Гасп і Культ. у Будзславе, Крыўчынка А., па 1 зл.; ад Зайца І., Вышамірскага В., Кузьміна Ш., Драздоўскага, Лапачонка М., Кукалевіча Д., Нейстала Х. па 1 зл. 30 гр. ад Пурыня А., Качана Д., Каруся З., Смаркі Б., Сямашкі К., Равінскага М., Бартоша Я., Семянюка С., Турна Д. Булдыка А., Гудка Н. Шавейка Ю., Ракача Л., Бакача К., Монькі Д.—па 1 зл. 50 гр.

(Працяг у наст. нумары).

Лёс „Бел. Газэты“ залежыць толькі ад падтрыманьня масаў.

Рэдактар-выдавец інж. А. Карповіч.

Друкарня Я. Левіна Вільня, Нямецкая 22